

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2021-03-23

§ 98

Yttrande över förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst

KSN-2021-00478

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** avge yttrande till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap enligt ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Uppsala kommun har mottagit ovan rubricerad remiss för yttrande senast 20 april 2021.

Riksdagen har beslutat om lagändringar i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Förändringarna i lagen förväntas resultera i ökad förmåga till ledning av kommunal räddningstjänst, ökad förmåga till samverkan mellan räddningstjänstverksamheter samt ökad förmåga till samverkan med andra aktörer.

Förslagen till föreskrifter innehåller bestämmelser om kommunens ledningssystem för räddningstjänst. Föreskrifterna innehåller även allmänna råd om statens övertagande av ansvaret för kommunal räddningstjänst samt hur ledningssystemet bör användas i dessa fall.

Förslagen till föreskrifter kan läsas i sin helhet [här](#).

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 februari 2021
- Bilaga 1, Yttrande över förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från räddningsnämnden 24 mars 2021

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2021-02-25

Diarienummer:
KSN-2021-00478

Handläggare:
Johan Svebrant, Per Eriksson

Yttrande över förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap enligt ärendets **bilaga 1**.

Ärendet

Uppsala kommun har mottagit ovan rubricerad remiss för yttrande senast 20 april 2021.

Riksdagen har beslutat om lagändringar i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Förändringarna i lagen förväntas resultera i ökad förmåga till ledning av kommunal räddningstjänst, ökad förmåga till samverkan mellan räddningstjänstverksamheter samt ökad förmåga till samverkan med andra aktörer.

Förslagen till föreskrifter innehåller bestämmelser om kommunens ledningssystem för räddningstjänst. Föreskrifterna innehåller även allmänna råd om statens övertagande av ansvaret för kommunal räddningstjänst samt hur ledningssystemet bör användas i dessa fall.

Förslagen till föreskrifter kan läsas i sin helhet [här](#).

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret och brandförsvaret.

Perspektiven för näringsliv, barn och jämställdhet bedöms inte relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Uppsala kommun ställer sig positiva till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst och delar bedömningen att det behövs en enhetlighet för att möjliggöra en effektiv samverkan mellan olika räddningstjänster och olika ledningssystem.

Utifrån Uppsala kommuns erfarenhet av att tidigare haft en räddningscentral i egen regi och att sedan 2014 ha ingått i Räddningsregion Mitt bedömer kommunen att det är nödvändigt att räddningstjänster ingår i större ledningssystem för att säkerställa en tillräcklig förmåga att hantera många simultana räddningsinsatser och omfattande räddningsinsatser av den storlek som skedde sommaren 2014 och 2018.

Uppsala kommun delar även bedömningen att det är av vikt att det alltid finns beslutsfattare tillgängliga för att omedelbart fatta beslut, och att beslutsfattaren är vaken. Det är en förutsättning för att beslut av så bra kvalitet som möjligt fattas så tidigt som möjligt vid en händelse av stor dignitet och även för att säkerställa att det alltid finns en beslutsfattare tillgänglig med så aktuell lägesbild som möjligt.

Kommunens bedömning är att Uppsala brandförsvaret redan idag finns i ett ledningssystem som motsvarar ansatsen i förslaget till föreskrifter.

Uppsala kommun ser dock att det kan finnas problem med hur mindre/små kommuner ska organisera sig för att deras ledningssystem ska leva upp till förslagen i föreskriften. Uppsala kommun tror, till skillnad från konsekvensutredningen, att ledningssystemet för mindre/små kommuner kan bli kostnadsdrivande eller väldigt avtalsstyrda.

Uppsala kommun anser det önskvärt med en mer omfattande konsekvensutredning för att tydliggöra resonemangen och andemeningen bakom föreskriften och de olika paragraferna.

Uppsala kommuns synpunkter utvecklas vidare i ärendets **bilaga**.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 25 februari 2021
- Bilaga 1, Yttrande över förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från räddningsnämnden 24 mars 2021

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Kommunstyrelsen
Yttrande

Datum:
2021-02-25

Diarienummer:
KSN-2021-00478

Handläggare:
Per Eriksson, Johan Svebrant

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
registrator@msb.se
Ärende 2020-15102

Yttrande över förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst

Uppsala kommun har mottagit ovan rubricerad remiss för yttrande.

Generella synpunkter

Uppsala kommun ställer sig positiva till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst och delar bedömningen att det behövs en enhetlighet för att möjliggöra en effektiv samverkan mellan olika räddningstjänster och olika ledningssystem.

Utifrån Uppsala kommuns erfarenhet av att tidigare haft en räddningscentral i egen regi och att sedan 2014 ha ingått i Räddningsregion Mitt bedömer kommunen att det är nödvändigt att räddningstjänster ingår i större ledningssystem för att säkerställa en tillräcklig förmåga att hantera många simultana räddningsinsatser och omfattande räddningsinsatser av den storlek som skedde sommaren 2014 och 2018.

Uppsala kommun delar även bedömningen att det är av vikt att det alltid finns beslutsfattare tillgängliga för att omedelbart fatta beslut, och att beslutsfattaren är vaken. Det är en förutsättning för att beslut av så bra kvalitet som möjligt fattas så tidigt som möjligt vid en händelse av stor dignitet och även för att säkerställa att det alltid finns en beslutsfattare tillgänglig med så aktuell lägesbild som möjligt.

Kommunens bedömning är att Uppsala brandförsvaret redan idag finns i ett ledningssystem som motsvarar ansatsen i förslaget till föreskrifter.

Uppsala kommun ser dock att det kan finnas problem med hur mindre/små kommuner ska organisera sig för att deras ledningssystem ska leva upp till förslagen i föreskriften. Uppsala kommun tror, till skillnad från konsekvensutredningen, att ledningssystemet för mindre/små kommuner kan bli kostnadsdrivande eller väldigt avtalsstyrda.

Uppsala kommun anser det önskvärt med en mer omfattande konsekvensutredning för att tydliggöra resonemangen och andemeningen bakom föreskriften och de olika paragraferna.

2 kap 1§ - Ledningssystemets utformning

Det anges i föreskriftstexten att "Ledningssystemet för räddningstjänst ska utformas så att det uppfyller de verksamhetsmål som anges i kommunens handlingsprogram för räddningstjänst."

Denna skrivning kan tolkas som att kommunen är skyldig att ha verksamhetsmål som specifikt avser ledningssystemet, något som Uppsala kommun inte anser är önskvärt. Det måste vara upp till kommunen att utifrån sin riskbild och verksamhet bedöma vilka mål som ska finnas för verksamheten. Däremot ska det givetvis finnas en tydlig koppling mellan handlingsprogrammet och ledningssystemet som räddningstjänsten ingår i och i handlingsprogrammet framgå vilken förmåga som finns till övergripande ledning.

Vidare anges att "Då flera kommuner samarbetar om ett ledningssystem ska ledningssystemet utformas så att det uppfyller de verksamhetsmål som anges i samtliga samarbetande kommuners handlingsprogram för räddningstjänst." Uppsala kommun bedömer att detta riskerar att bli komplicerat i praktiken i stora ledningssystem med många ingående räddningstjänster och kommuner.

2 kap 2§ - Gällande ledningssystemets kapacitet

Uppsala kommun vill understryka att ett ledningssystem inte kan ha en obegränsad kapacitet att utföra ledning. Denna paragraf kan tolkas som att ledningssystemet ska ha förmåga att kunna hantera allt som handlingsprogrammet nämner, att kunna hantera flera räddningsinsatser samtidigt, omfattande räddningsinsatser och utöver det ha beredskap att hantera ytterligare räddningsinsatser.

När kapacitetsgränsen är nådd är det centralt att rutiner och förmåga finns att förstärka det egna ledningssystemet med hjälp från andra ledningssystem, MSB, EU med flera.

Om det i ledningssystemet beskrivs hur verksamheten ska ledas under höjd beredskap och krig bör säkerhetsskyddet beaktas då det är en del av totalförsvaret.

2 kap 4§ - Övergripande ledning

Den inledande meningen upplevs som onödigt lång och därmed invecklad.

2 kap 5§ punkt 5 - Gällande mål och effekt av en insats

Uppsala kommun uppfattar att det centrala i denna paragraf är att den övergripande ledningen ska ha en viss förmåga och att det inte nödvändigtvis innebär att det är en uppgift som alltid ska utföras av den övergripande ledningen. Det bör förtydligas att det är vid en händelse när den övergripande ledningen även är räddningsledare som det är aktuellt att den övergripande ledningen fattar beslut om målet med en insats. Om räddningsledaren är ett befäl ute på skadeplatsen är det inte den övergripande ledningen som fattar ett sådant beslut.

2 kap 6§

Om det med "...omedelbart fatta beslut..." avses att beslutsfattare i denna paragraf ska vara vaken så bör detta förtydligas.

2 kap 7§ - Vakthavande räddningschef

Formella krav på vakthavande räddningschef bör förtydligas i den vägledning som ska arbetas fram, i annat fall blir tolkningen att vakthavande räddningschef har räddningschefens formella kompetenskrav på sig.

Uppsala kommun anser också att ordet skicklighet i det allmänna rådet till paragrafen bör ändras då det är svårt att bedöma skicklighet.

2 kap 9§ - Allmänt råd

Det anges i det allmänna rådet att rollerna vakthavande räddningschef och vakthavande befäl bör ha erfarenhet av och skicklighet att leda större organisationer och samverka med många aktörer. Dessa begrepp finns även i 9§ allmänt råd för räddningsledare samt i kapitel 3. Givetvis är det av vikt att personerna som bemannar dessa roller är skickliga och lämpliga för sitt uppdrag. Att ställa krav på erfarenhet bedömer Uppsala kommun dock kan göra det svårare att både hitta rätt personer och tillräckligt många personer för respektive roll. Det är dock viktigt att rutiner finns för att säkerställa att introduktionen till respektive roll är anpassad för varje individ och dess erfarenhet och bakgrund för att säkerställa att individen är redo att påbörja sitt uppdrag.

2 kap 16§ - Ledningssystemets personal

Det anges att "Ledningssystemet ska resursförsörjas med personal så att ledning kan utföras kontinuerligt vid flera samtidigt pågående räddningsinsatser, vid stora räddningsinsatser och i övrigt vid alla de situationer som kan förutses enligt kommunens handlingsprogram för räddningstjänst". Uppsala kommun bedömer att skrivelsen "i övrigt vid alla de situationer som kan förutses" kan innebära omfattande krav på dimensioneringen av ledningspersonal om det ska ske utifrån samtliga tänkbara händelser helt utan att beakta sannolikheten att de inträffar. Denna skrivelse bör förtydligas, förslagsvis genom att ange att det är värsta troliga händelser snarare än worst-case som avses.

2 kap 18§ - Gällande namn på olika roller i ledningssystemet

Uppsala kommun bedömer att det är positivt att det i föreskrift anges vilka namn som olika roller i ett ledningssystem ska ha och att det kommer leda till ökad likformighet och därmed också underlätta samarbete och samverkan vid omfattande händelser.

Kommunen föreslår att rollen insatschef benämns räddningsinsatschef för att underlätta samverkan på skadeplats då även andra organisationer har insatschefer. Uppsala kommun tolkar även att rollen storsektorchef är tänkt att ersätta rollen skadeplatschef. Kommunen bedömer att skadeplatschef är en roll som är väletablerad inom svensk räddningstjänst och att det bör övervägas noga huruvida det är lämpligt att denna roll utgår helt. Uppsala kommun föreslår att denna roll läggs till i listan tillsammans med övriga roller.

Föreskriften omfattar olika rollers namn vid en räddningsinsats, kommunen bedömer att det vore positivt om MSB även anger vad olika roller/funktioner bör heta även i vardagen utanför räddningsinsatser. Exempelvis insatsledare/yttre befäl/L2/brandmästare. Det skulle bidra till att ytterligare öka likformigheten och underlätta samarbete mellan olika räddningstjänster och med andra myndigheter och organisationer.

2 kap 20§ - Märkning av personalens arbetskläder

Uppsala kommun är positiv till att MSB föreskriver hur personalen ska vara utmärkt. Kommunen anser dock att föreslagen skrivning i 20§ inte är tillräckligt omfattande utan föreslår att MSB tydligt anger hur samtliga ledningsnivåer ska vara utmärkta. Detta kan med fördel göras utifrån rollerna som beskrivs i 18§. Det skulle bidra till att ytterligare öka likformigheten och underlätta samarbete mellan olika räddningstjänster och med andra myndigheter och organisationer.

2 kap 21§ - Ledningssystemets tekniska robusthet

Det anges att "Ledningssystemets tekniska infrastruktur ska ordnas så att ledning kan utföras utan avbrott eller störningar även vid flera samtidigt pågående räddningsinsatser, vid omfattande räddningsinsatser och i övrigt vid alla de situationer som kan förutses enligt kommunens handlingsprogram för Räddningstjänst". Detta kan tolkas som att all teknisk infrastruktur som används för ledning inte får utsättas för vare sig avbrott eller någon form av störning.

Detta utifrån samtliga händelser som identifierats i handlingsprogrammet, oaktat sannolikheten för händelserna. Detta bedöms vara svårt, om inte omöjligt att uppnå. Uppsala kommun delar dock uppfattningen att det är av vikt att det finns en robusthet i de tekniska systemen för att så långt det är möjligt undvika avbrott och störningar, samt i de fall som det ändå uppstår, ha rutiner för hur man ska upprätthålla övergripande ledning så långt det är möjligt och hur man skyndsamt återställer full kapacitet.

Om det ska beskrivas vilka tekniska system och hur dessa system ska dimensioneras tekniskt även för höjd beredskap och krig bör säkerhetsskyddet beaktas då det beskriver en förmåga som är viktig för totalförsvaret.

2 kap 22-23§ - Ledningsplatser för övergripande ledning

"Ledningssystemet bör vara ordnat så att ledningssystemets olika organisatoriska delar har förmåga till självständigt agerande i de fall delar av ledningssystemet tekniska delar inte fungerar". Uppsala kommun anser att det bör förtydligas vad som utgör en organisatorisk del i detta sammanhang, avses olika räddningstjänster, enskilda brandstationer eller något annat? Vilka åtgärder som är lämpliga att vidta kan skilja sig beroende på vad som avses.

Det borde här hänvisas till någon form av standard eller norm som tydligt visar hur tillträde ska begränsas, vad som innefattar ostört med mera. Exempelvis finns det en standard för larmcentraler: SS-EN 50518.

Även ledningsplatser är viktiga ur perspektivet totalförsvaret och därmed ska säkerhetsskyddet beaktas.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling

Ordförande

Lars Niska

Sekreterare

Räddningsnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2021-03-24

§ 18

Yttrande över förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst RÄN-2021-00049

Beslut

Räddningsnämnden föreslår kommunstyrelsen besluta

1. **att** avge yttrande över förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att nämnden bifaller densamma.

Sammanfattning

Uppsala kommun har mottagit ovan rubricerad remiss för yttrande senast 20 april 2021.

Riksdagen har beslutat om lagändringar i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Förändringarna i lagen förväntas resultera i ökad förmåga till ledning av kommunal räddningstjänst, ökad förmåga till samverkan mellan räddningstjänstverksamheter samt ökad förmåga till samverkan med andra aktörer.

Förslagen till föreskrifter innehåller bestämmelser om kommunens ledningssystem för räddningstjänst. Föreskrifterna innehåller även allmänna råd om statens övertagande av ansvaret för kommunal räddningstjänst samt hur ledningssystemet bör användas i dessa fall.

Johan Svebrant, verksamhetsutvecklare, föredrar ärendet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Räddningsnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2021-03-24

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 210308
- Bilaga 1, Yttrande över förslag till föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst
- Bilaga 2, Remiss av förslag till nya föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst

Räddningsnämndens arbetsutskott tillstyrker förslaget.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande